

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio II. De Divisione, & Subjecto Libertatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

ita & prædicata ab illo petibilia. Et sicut esse album est prædicatum intrinsecum & absolutum, secus esse simile: Ita & intrinseca erit libertas actui primo, stans in indifferentia causæ, non autem libertas actus secundi.

OBJICIT 2. Idem. Actus opinativus differt intrinsecè à cognitione evidenti: Ergo & liber à necessario, differet intrinsecè: quia sicut actus opinativus oritur ab intellectu distracto per motiva opposita, ita & actus liber oritur à voluntate distracta per plura motiva.

RESPONDETUR. Esse actum opinativum, nihil aliud est nisi esse expressionem assensivam objecto ob rationem non convictivam: ratio quidem non convictiva est quid extrinsecum, expressio tamen ipsa non est quid extrinsecum sibi ipsi. Jam autem actus liber non ratione sui, sed ratione causæ potentis operari, & non operari est liber: hinc sicut illa causa est quid extrinsecum actui; ita & prædicatum ex illa petibile, erit extrinsecum actui. Ex dictis etiam distinguitur Conf. Ergo & liber actus à necessario differt intrinsecè involvendo posse esse & non esse tanquam aliquid extrinsecum intrinsecè requisitum Con. Conf. Involvendo illud tanquam intrinsecum sibi & non connotativum Neg. Conf. Nec est necesse ut in omnibus sit imitativa voluntas actuum intellectus & prædicatorum ab expressione petibilia; alias & ipsi actus voluntatis deberent esse expressio: Jam autem quòd esse opinionem sit quid intrinsecum petitur ex prædicato expressionis. Sed sufficit ut in hoc imitetur notitiam nempe in positione assensus ad suum bonum, & in imitatione ne quidquam intenet voluntas nisi prius exprimat & cognoscat intellectus. Et cum esse vitale sit quid extrinsecum intrinsecè requisitum ad vitalitatem, etiam in actibus intellectus, eosdem imitando voluntas, esse liberum importabit pro prædicato extrinseco intrinsecè requisito.

QUESTIO II.

De Divisione, & Subiecto Libertatis.

PAUCA erunt de Divisione tradenda; de subiecto autem libertatis petantur reliqua ex Animasticis, & Ethicis. Ubi tractatum est, An Intellectus sit potentia libera? Itemque potentia appetitiva sensibilis? Ibidem etiam tractabatur. An Actus liber dum fit sit liber? Item An electio, Actus imperatus sint liberi, &c.

Quoad primum.

DIVIDITUR 1. Libertas in Libertatem potentia, & libertatem actus. Utraque est explicata super præmissis 1.

DIVIDITUR 2. In Libertatem quoad specificationem, & in Libertatem quoad exercitium. Libertas quoad specificationem est indifferentia ad ponendum hunc vel illum in spe-

cie actum, licet alteruter ponere debeat. Libertas autem quoad exercitium est quando non solum est indifferentis ad hunc vel illum ponendum actum, sed potest neutrum ponere.

DIVIDITUR 3. quanquam divisione cum priori coincidente Libertas in libertatem contradictionis, & libertatem Contrarietatis. Libertas contradictionis est quando non tantum est indeterminata potentia ad hunc potius actum, quam ad illum, sed fieri potest ut nullum eliciat. Appellatur hæc libertas contradictionis, quia sicut contradictio stat in esse & non esse, ita illa libertas habet indifferentiam ad esse actus, & non esse actus. Libertas autem Contrarietatis est, secundum quam datur indifferentia ad alterutrum actum, non tamen ad negationem utriusque. Appellatur hæc libertas Contrarietatis, quia sicut contraria sunt circa terminos positivos, sic & libertas Contrarietatis, est circa terminos positivos hujus, vel illius actus.

Quoad secundum:

ILLUD in præsentis reliquis alibi tractatis discutiendum venit; An Subjectum Libertatis sit nonnisi potentia activa, ita ut potentia passiva, nullo modo possit esse libera?

DICENDUM est. *Non posse salvari libertatem in potentia passiva sine ullo omnino actu illius.*

Videndæ sunt in primis Rationes aliorum. **RATIO 1.** Adferri solet. Quia Trident. docet de Justif. Can. 4. Quod in negotio salutis merè passivè nos non habeamus.

RESPONDERI potest. Hoc loco non nisi supponere Tridentinum quòd nulla potentia passiva libera de facto detur.

RATIO 2. est. Quà utitur Rec. Suar. De ratione Libertatis est indifferentia activa: definitur enim libertas, potentia quæ positis omnibus prærequisitis potest agere, vel non agere, vel agere oppositum. Hæc autem indifferentia debet esse immediata libertati.

RESPONDERI potest. Quòd libertatis nonnisi activa sit hæc definitio, non autem libertatis ut sic, quam non posse extendi etiam ad potentiam passivam, necdum ostenditur.

INSTAT 1. Idem. Voluntas ut sit libera, debet habere dominium supra suos actus, & posse illos cohibere; hoc autem dominium, non est v. g. in gratia: quia gratia non est cohibitiva actus.

RESPONDERI potest. De facto libertatem non esse conjunctam nisi cum dominio activo: sed inde non sequitur esse impossibilem libertatem potentia passiva.

INSTAT 2. Idem. Potentia passiva quæ talis non potest non recipere actum, potentia autem libera debet habere posse agere & non agere. Assumptum probatur quia potentia passiva aut posset recipere actum, vel non recipere ante illius productionem, aut post illius produ-

tionem: hoc secundum dici non potest, quia actioeductiva necessariò infert passionem: non etiam ante productionem posset recipere & non recipere: quia receptioni resisteret vel formaliter, vel effectivè; si resisteret formaliter non posset unquam non resistere: non etiam effectivè; quia redibit ratio facta.

RESPONDETUR. Fieri posse ut potentia passiva habeat concursum, & influxum in formam, eo casu neque ante productionem, neque post productionem resisteret, sed quasi concomitantè negando concursum suum, & causam suam sine quâ non potest procedere ad opus ipsum efficiens: fieri quod potest ut ipsum efficiens sit adstrictum ut prævideat, an sit potentia passiva exhibitura suum concursum, recepturaque an non: hinc ante productionem posset adhuc salvari quod resistat receptioni. Et certè ponatur qualitas aliqua spiritalis in Petro, cur non erit possibile, ut connaturaliter illa non sit transmissibilis in Paulum, nisi præconsultata libertate passiva: An sit scilicet recepturus, an non. Alia argumenta ejusdem non probant non posse dari potentiam passivam liberam, sed tantum quod potentia activa libera, debeat immediate influere in suos actus.

RATIO 3. est, quâ utitur Oviedo. Causa materialis determinatur ab efficiente, & efficiens determinat materiam: Unde determinatio nunquam oritur à causa materiali. Quapropter causæ materiali non potest tribui libertas in actu secundo.

RESPONDETUR. Non esse de conceptu, ut hoc causæ materialis determinabilitatem, ut dictum in physicis; Consequenter procedit argumentum, ad maximum, non nisi de causâ materiali præsentis ordinis: non autem de causâ materiali possibili. Deinde illa propositio causæ efficiens determinat materiam causam, vera est hoc sensu; quia determinat efficiendo formam, sine qua maneret materia indeterminata ad certam speciem: sed non est vera hoc sensu, quasi agens determinet pro omni eventu possibile, ut materia formam non nisi recipiat, ita ut illam non possit non recipere, hoc enim probari deberet.

INSTAT idem. Actio identificata passioni alio modo respicit principium efficiens, alio modo materiale: respicit enim principium efficiens tanquam id à quo exit, & principium passivum tanquam id, ad quod tendit, & in quo recipitur. Et sicut prius concipitur ex modo concipiendi exire, quàm recipi; ita prius concipitur agens determinare materiam, quàm materia determinans agens.

RESPONDETUR. Vi hujus rationis sequitur, quod ab organo anima spiritalis determinari non possit ad eliciendam non nisi actionem sensitivam; cum prius determinetur à principio effectivo nempe anima; quæ independen-

ter ab organo determinata non est ad eliciendam operationem materiale, utpote improporcionatam suæ spiritualitati. Dictum etiam suprà, quavis vis determinandi concedatur principio effectivo pro rerum ordine qui modò est, sed non pro possibili; ut si non possit ad productionem formæ procedere agens nisi præconsultâ potentiâ passivâ an sit receptura, vel non. Posito autem, quod materia illum concursum posset præbere, vel non præbere, non hoc ipso erit causa efficiens; quia ex vi illius concursus præbiti potentia materialis mutaretur in se; non mutatur autem in se efficiens ex vi concursus præbiti. Deinde quia efficiens ex genere efficientis non debet recipere suum effectum; debet autem causa materialis ex vi passivæ potentie pati suum effectum. Denique quamcunque tu differentiam ostendes inter causam materiam & efficientem, eadem hinc in præsentia applicabitur.

Antequam probetur Conclusio.

SUPPONO 1. Non posse salvari libertatem sine indifferentia ad concurrentium, vel non concurrentium, per ly concursum non accipiendo solum concursum in genere causæ efficientis, sed in quocunque tandem genere.

RATIO. Suppositi, quia libertas cum determinatione quâ tali salvari non potest; esset autem determinatio, si non esset indifferentia concurrenti, vel non concurrenti.

SUPPONO 2. Quod per solam indifferentiam entitativam non possit salvari libertas, quia alias etiam materia nostra esset libera, quia indifferens ad formas, ipseque intellectus est indifferens ad hoc vel illud noscendum, imò & potentie sensitivæ; Ergo indifferentia entitativa libertatem non salvat.

SUPPONO 3. Ad hoc ut indifferentia entitativa salvet libertatem addi debet indifferentia, posse præbere concursum, vel non præbere, in circumstantia reliquorum prærequisitorum. *His suppositis.*

PROBATUR 1. Conclusio. In potentia passiva sine ullo actu & posset salvari ratio liberi ut dicis, & non posset salvari ut probatur, quia non posset salvari sine indifferentia ad præbendum concursum vel non præbendum ut dixi præmissio 1. Sed hoc ipsum non potest salvari sine ullo actu, quia alias posset salvari per solam indifferentiam entitativam contra suppositum secundum.

PROBATUR 2. Nisi ponatur in potentia passiva aliquis actus, non potest quidquam ostendi per quid illa potentia transeat à non esse præbentis concursum liberè ad esse præbentis: Nihil enim plus haberet (si actus non ponatur) dum præberet concursum, ac dum non præberet liberè concursum. Et tamen dum liberè non præbet concursum, verè non præbet concursum.

PROBATUR 3. Quia interrogata illa potentia passiva; An vellet recipere formam deberet respondere, ut ita dicam, volo: hoc autem volo non est ipsa entitas potentiae: quia aliàs sicut semper retinet entitatem, ita semper retineret volo recipere, adeoque non esset indifferens ad recipiendum, adeoque illud volo recipere debet esse aliquid distinctum ab illius entitate: hoc autem non potest esse aliud, nisi aliqua actio illius, & aliquis motus. Et certè si detur potentia, in quam efficiens inducere non possit formam nisi consulat potentiam passivam, an sit liberè receptura, non potest videre an sit liberè receptura, in ipsa entitate potentiae: quia entitas supponitur indifferens ad utramque partem: Ergo debet id videre in aliqua determinatione quocunque tandem modo salvabili & appellabili à te, modò sit aliquid præter ipsam entitatem, quod solum vel maximè in præsentia intenditur.

Censet quidem Tridentinum *sanctificari nos per voluntariam susceptionem gratiae & donorum*: sed illo loco vult quidem ad infusionem gratiae præcedere motus nostros supernaturales, sed non vult posse libertatem potentiae salvari, sine ullo actu.

Supponunt etiam hæ Probationes & Conclusio, quòd omisso libera & tamen sine ullo actu dari non possit: de quo aliàs in materia de Peccatis & Gratia.

QUÆSTIO III.

De Impedimentis Libertatis.

DE impedimento petibili ex Prædeterminatione, Decreto efficaci dictum in prima parte, & ostensum etiam quòd per Prædefinitiones quales à nostris tenentur non paucis illæsa maneat Libertas. Aliqua alia hic expedienda.

QUÆRES 1. *An Deus voluntatem necessitare possit eodem numero concursu quo concurrisset ad actum liberum?*

ASSERO I. *Quòd hoc solo titulo, quia est indifferens concursus, non possit necessitari voluntas.*

RATIO. Quia hoc titulo quòd aliquid non sit necessitans non potest necessitare, sicut nequidquam dealbat hoc ipso titulo, quia album non est. Hoc autem quia est indifferens concursus, est concursus non necessitans: Ergo

ASSERO 2. *Posito per possibile vel impossibile concursu indifferenti, & tamen posito decreto divino ad unum determinante auferretur libertas.*

RATIO. Quia libertas est indifferentia agendi vel non agendi, vel agendi oppositum positum omnibus prærequisitis; jam autem posito illo decreto utpote efficaci & prærequisito ad agendum, non posset non agere causa.

DICES 1. Deus non potest facere ut cum qualitate necessitante homo operetur liberè: Ergo nec potest facere, ut cum qualitate indifferenti operetur necessario.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia ad hoc ut aliquid dicatur liberè agi ex vi definitionis, sequitur ut nihil sit ex prærequisitis determinativum; quia si sit determinativum non potest non sequi operatio: Jam autem id, quod sit necessariò, falsum est quòd omnia prærequisita ad agendum debeat habere necessaria. Supponitur autem hic præter concursum indifferenter esse appositum decretum determinans.

DICES 2. Concursus Dei ordinarius, quo concurrat cum voluntate creata est talis conditionis ut ei possit voluntas resistere: Ergo per illum nequit voluntas necessitari.

RESPONDETUR. Quòd per talem concursum extra circumstantiam decreti determinantis, non possit voluntas determinari: secus ex suppositione talis decreti.

DICES 3. Solum decretum Dei extrinsecum non potest facere, ut ignis non comburat stupam persistente eodem concursu ex parte Dei: Ergo nec necessitare potest voluntatem ad operandum concursu indifferenti.

RESPONDETUR. Disparitatem esse eo, quòd concursus exhibitus igni sit determinatus nonnisi ad unctionem, consequenter necessariò sequitur ultio: quia necessarium non definitur per hoc, ut omnia principia sint determinata: Jam autem libertas definitur per hoc, ut omnia principia sint indifferentia. Hinc quamvis concursus esset indifferens, & supponeretur decretum Dei determinatum, adhuc auferretur libertas.

ASSERO 3. *Indifferens secundum potentiam obedientialem acceptum potest assumi à Deo, & elevari ad necessitandum.*

RATIO. Tum quia nulla in hoc implicantiā: nec ostendi potest hoc esse extra sphaeram potentiae obedientialis. Tum, quia potest assumi ignis ut miraculosè producat frigus: Ergo etiam potest assumi indifferens ad necessitandum. Tum, quia actus necessarius stat cum hoc, quòd proficiatur ab extrinseco, unde & coacta ab extrinseco principium habent: Ergo etiam poterit proficisci necessitatio ab eo, quod in entitate sua non est necessitativum. Cæterum non erit adhuc tunc illud auxilium in entitate necessitativum: quia elevatio Dei naturas rerum immutare non potest: Ergo si auxilium illud vel concursus naturæ suæ indifferens erit, etiam posita elevatione indifferens erit. Et sicut ignis elevatus ad producendum frigus, non evadit adhuc naturæ suæ frigidus; ita nec auxilium indifferens elevatum ad necessitandum erit necessarium in entitate. Hinc istud auxilium erit necessarium non nuli

caus.